

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka:010-01/15-3/
Ljubljana, 30. oktober 2015

EPA 734-VII

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) sprejela naslednje

M n e n j e

**k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dostopu do informacij
javnega značaja (ZDIJZ-E)**

Komisija za državno ureditev (v nadaljevanju: komisija) je na 62. seji 28. oktobra 2015 obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (v nadaljevanju: predlog zakona), druga obravnava, EPA 734 – VII, ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija predlog zakona **podpira**.

Predstavnica Ministrstva za javno upravo je predstavila novelo zakona, ki v slovenski pravni red uvaja Direktivo 2013/37/EU o ponovni uporabi informacij javnega sektorja. Glavni namen predloga zakona je, da se v praksi uveljavi pravica do ponovne uporabe informacij. Pravica do dostopa do informacij javnega značaja je v praksi uveljavljena že več kot 10 let, pri čemer pa se pravica do ponovne uporabe informacij še ni uveljavila v polni meri, čeprav Direktiva 2003/98/ES o ponovni uporabi informacij javnega sektorja velja že več kot deset let. S strani Evropske komisije je zato prišla pobuda, da se pristopi k posodobitvi in spremembi Direktive 2003/98/ES o ponovni uporabi informacij javnega sektorja v smeri, da bodo imeli vsi pravni subjekti in fizične osebe možnost brezplačne ponovne uporabe podatkov. Pri tem je treba ločiti med dostopom in ponovno uporabo informacij. Dostop pomeni, da se lahko seznanimo s podatki, ponovna uporaba pa pomeni, da so baze podatkov, ki jih poseduje in pripravlja javni sektor, na razpolago za uporabo v nepridobitne in pridobitne namene. Posameznik in podjetja bodo javne baze podatkov lahko uporabljali za lastne potrebe in za ustvarjanje novih produktov in storitev. S ponovno uporabo informacij javnega sektorja, ki bodo brezplačne, bo baza podatkov javnega sektorja tudi bolj transparentna.

Predlog zakona, v skladu z Direktivo 2013/37/EU, določa, da se bo podatke za ponovno uporabo lahko zaračunavalo zgolj izjemoma. Pri nas se je doslej ponovna uporaba informacij zaračunavala v primeru, če se je informacije uporabljalo v pridobitne namene. Vendar so to delale le redke javne institucije, ker je bilo treba v ta namen pripraviti poseben cenik, po

točno določeni metodologiji. V kategorijo izjem glede prepovedi zaračunavanja ponovne uporabe informacij bo pri nas sodil AJPEŠ, ki za pripravo javnih podatkov velik del denarja pridobi na trgu, v manjšem delu pa je financiran s strani proračuna, zato mu bo dovoljeno, da podatke za ponovno uporabo zaračunava tudi v prihodnje. Vsi ostali državni organi bodo morali svoje baze podatkov dati na razpolago domačim in tujim uporabnikom brezplačno. V skladu z direktivo so v predlog zakona uvrščeni tudi novi zavezanci za brezplačno ponovno uporabo informacij. Gre za kulturne ustanove (arhivi, muzeji, knjižnice), ki so doslej takšne informacije lahko zaračunavale. Aktivnosti Ministrstva za javno upravo bodo v prihodnje usmerjene v spodbujanje priprav odprtih podatkov v javnem sektorju, takoj po sprejemu predloga zakona pa bo treba pripraviti tudi novo uredbo v zvezi s prenosom Direktive EU o ponovni uporabi podatkov javnega sektorja.

Komisija se je seznanila tudi s pripombami Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora (v nadaljevanju: ZPS) na predlog zakona.

Komisija se je seznanila s predlogom zakona in ga podprla.

Člane komisije je zanimalo, kakšen bo status GURS-a v spremenjenem sistemu dostopnosti podatkov za ponovno uporabo, saj gre za podatke, ki jih državljani množično uporabljajo in vsakodnevno potrebujejo. GURS je namreč pred kratkim sporočil, da bo dostop brezplačen le v primerih, ko bo šlo za recipročne izmenjave podatkov z drugimi državami. Komisija je zato želela preveriti, ali bo sprejem predloga zakona na tem področju prinesel večje spremembe in omogočil brezplačen dostop do vseh GURS-ovih baz podatkov. Komisiji je bilo pojasnjeno, da bo za GURS, poleg njega pa še za ARSO (Agencija Republike Slovenije za okolje) veljalo 2-letno prehodno obdobje, v katerem bosta omenjena organa podatke, tudi za ponovno uporabo, lahko zaračunavala tako kot doslej. Po preteku dvoletnega obdobja pa bosta morala svoje baze podatkov uporabnikom dati v brezplačno uporabo. Obe instituciji stroške dela za zagotavljanje javnih podatkov pokrivata v glavnem iz proračunskih sredstev, samo manjši del sredstev pridobita na trgu. Razlika znaša približno 0,5 milijona evrov in komisija ugotavlja, da bo treba po 2-letnem prehodnem obdobju ta sredstva zagotoviti v proračunu, ker po Direktivi 2013/37/EU o ponovni uporabi informacij javnega sektorja GURS in ARSO ne moreta biti uvrščena med izjeme za zaračunavanje podatkov.

Komisija predvideva, da bo možnost brezplačne ponovne uporabe podatkov pomenila povečanje zanimanja fizičnih in pravnih oseb za takšne informacije, zato bo nujna tehnološka nadgraditev informacijskih sistemov v javnem sektorju, saj bodo v nasprotnem primeru uslužbenci zelo obremenjeni s servisiranjem uporabnikov. Članom komisije je bilo pojasnjeno, da je namen direktive ravno v tem, da države prepriča v uvajanje novih tehnoloških rešitev, ki bodo omogočale spletni dostop do informacij in dostop prek odprtih podatkov. Predlog zakona sicer od organov javnega sektorja ne zahteva, da morajo omogočiti odprte podatke, vendar pa morajo omogočiti njihovo ponovno uporabo. To pa seveda pomeni več dela s konkretnimi zahtevki, zato bo dolgoročno bolj racionalno prilagajati tehnološke rešitve in iti v smeri odprtih podatkov in tako razbremeniti uslužbenca dela s strankami in jim raje omogočiti, da si uporabniki čim več podatkov v uporabnih formatih poberejo s spletnih strani oziroma portalov javnih ustanov. Gre za proces, ki bo potekal nekaj časa in se dograjeval v skladu z novimi tehnološkimi rešitvami. Komisija je poudarila, da treba sodobne dostope najprej omogočiti na področjih, ki so za pravne in fizične osebe najbolj zanimivi, to pa so podatki GURS, ARSO, statistični in finančni podatki.

Komisija je izpostavila podatke Evropske komisije, ki je ocenila, da je bil 2008 trg informacij javnega sektorja v EU vreden približno 28 milijard evrov, kar pomeni ogromen razvojni potencial, zato so bili različni javni podatki ocenjeni kot pomembni viri za trend rasti evropskega gospodarstva in gonilo za razvoj inovacij. Pri tem so bili posebej izpostavljeni

podatki, kot so meteorološki, okoljski, statistični, finančni ... Velike možnosti za uporabo javnih podatkov in razvoj novih storitev in produktov na njihovi podlagi pa omogočajo novo razvijajoče se tehnologije za analiziranje podatkov. Komisija je poudarila, da bi bilo koristno vedeti tudi, kakšna je ocena vrednosti informacij javnega sektorja za Slovenijo, v vsakem primeru pa so tudi pri nas možnosti za razvoj novih storitev in izdelkov, še posebej, ker bo mogoče na odprtem evropskem trgu podatke pridobivati brezplačno iz vseh držav EU. Države v EU se bodo tako lažje povezovale in tudi naša podjetja bodo podatke za svoje potrebe lahko brezplačno pridobivala iz javnih baz kjerkoli v EU.

Komisija je opozorila na generalno pripombo ZPS glede predloga zakona, ki pravi, da bi bilo treba pripraviti nov zakon in ne iti v noveliranje starega. Komisija je ponovno poudarila potrebo po pripravi transparentne, jasne in nedvoumne zakonodaje, ki olajša njeno izvajanje, predvsem pa državljanom omogoča razumevanje zakonodaje. Predlagateljica je opozorila, da z implementacijo evropske direktive žal zamujamo, za pripravo novega zakona pa bi potrebovali več časa, se pa zavedajo, da bi bila vsebina z novim zakonom jasnejša.

Za poročevalko je bila določena državna svetnica Bojana Potočan.

Rajko Fajt, l.r.
predsednik